

Prof. Seesment 1/26
 arw minna
 2. II. 42.
 arw minna
 1. II. 42.
 arw minna
 1. II. 42.
 arw minna
 1. II. 42.

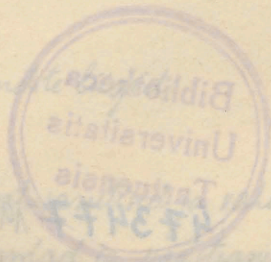
Diplomitöö
 473477

E. V.
 TARTU ÜLIKOOL
 ÕIGUSTEADUSKONNA
 1. rechr. 1942
 Nr. 408
 TARTU

5 II 43

Kindlustusvahendid.

I. Kirjandus	1-8
II. Kindlustusvahendid	8-18
III. Kirjandus	9
IV. Kirjandus	11
V. Kirjandus	11
VI. Kindlustusvahendid	14
VII. Kirjandus	15
VIII. Kirjandus	17
IX. Kirjandus	18
X. Kirjandus	19

IB 2730

T. U. Õigusteaduskonna diplomitöö.

1943.a.

Henno Kalmet

Lozetski õigusteaduskonna
 22. II 43.

Sisukord:

1. Põhijuhatus, kindlustusvahendite mõiste ja olemus. lhx 1-8.

2. Kindlustusvahendite liigid: " 8-18

I Ravi-, ravitasutused ja vahendid " 9

II Hooldasutused ja päästamisüksused " 11

III Töömajja paigutamise " 11

IV Kindlustussäilitus " 14

V Suproöimetus tegemine " 15

VI Ameti jätkamise keeld " 17

VII Esimete kõrvaldamine ja taastamisvõime tegemine. " 18

3. Kasutatud kirjandus lhx. 19

Spetsiaalpreventsioon kujunes põhjapanevaks karistusprintsipiks. Kuid ta ulatas oma aruõus peagi karistuse mõistest väljaspoole ja kujundas karistussüsteemi kõval erilise kaitsvahendite süsteemi. Nõnda astas Schweits jurist Carl Storr karistuse kõvale spetsiaalpreventsioonile orienteeritud abirõude grupi, mida ta parandus- ja kindlustusvahenditeks nimetas.*

Karistuse ja kindlustusvahendite kõrvutamise kutsus esle terava kriitika, mis viitas sellele, et praktiliselt ei ole kindlakaristusel ja kindlustusvahendil mingisugust vahet, ning on mõtetu mõlemaid nii mõisteliselt kui ka ruumiliselt lahutada.* Sama väidab ka teine saksa jurist Liszt ja kinnitab, et nende vahet ei ole absoluutselt selge. Mõlemate mõistete terav vastastamine, nagu see esineb näiteks Birxmejer'i juures, ei vasta tegelikkusele. Kindel on, et nad karistuse mõiste ületavad, kuna nad ei pruugi pehkestuda karistatava teo kordasaatmisega. Kuid seotult karistatava teoga mahuvad nad väga hästi karistuse mõistesse isegi absoluutsete karistusteooste seisukohalt.

Nüpalju kui karistus parandus- ja kindlustussüsteemi taotleb, samapalju ulatub ka karistus kindlustusvahendite sfääri. Mõlemad õigusolukorrad suhtuvad üksteisega kui kaks üksteist lõikavat ringi: puhas hirmutuskaristus ja puhas kindlustusvahend seisavad üksteisega vastakuti, kuid seepool ühest pükkonda võivad nad üksteist asendada**

Kaasaja karistuspoliitilised printsiibid rajanuvad põhimõttel, karistusega taotleda kõiki võimalikke toimeid. Seega moodne kriminaalpoliitiline suund ei taotle kompromissi erinevate lähtekohtade ja meetodite suhtis, vaid need põhimõtted ühendatult peavad kujundama sünteesi, kuhu kuuluvad karistuse

* Fr. E. Mezger. Strafrecht lhn. 518, 519

** Fr. Liszt. Strafrecht. lhn 246, 247.

kõval ka kindlustusvahendid.^x

Etisoleliselt aga peame kindlustusvahendeid selgelt piiritlema. Kindlustusvahendid on sellised riiklikud vahendid, mille sihis on ükskute kurjategijate kohaldamine ühiskonnale (kasvatuse- ja parandusvahendid), või kohaldamisvõimetute ühikonnast eraldamine (kaitse- või kindlustusvahendid kitsamas mõttes).^{xx}

Leidub ükskuid inimgrappe, kes ajenduvad kuritegemisele oma vaimlise või kehalise seisundi tõttu. Siin ei saa kohaldada karistust, mida määratakse mitte kurjategija on seisundi, vaid ta teo järgi. Erilistele kurjategijatüüpidele on karistus enamvähem ilma kasvatava mõjuta. Näiteks ei saa vaimuhaiguid, kes ohtlikult ühiskonnale rahu rikuvad, nende süüdiõusvõimetuse tõttu üldse karistada, samuti ka joomareid, kes andunud süütegemisele purujoobnud olekus. Vaimselt alaväärtuslike ja harjumusjoomareid võib vastavalt nende piiratud süüdiõusvõimetele ainult osaliselt karistada. Teisest küljest pole harjumuskurjategijaid alati võimalik vajaliku karmusega kohelda, eelkõige, kui nad on kohtu alla antud ükskute tõttu, mis nende süüdiõus antud juhtumil küllatki religiooselt esle ei tõsta.^{xxx}

Järelikult tuleb pääle kaasajase kriminaalõigusele põhimõtte, kuriteo lunastamise, kindlustada ühiskonda nende ükskute poolt teostatavate süütegemete eest.

Etisolemat sehti võib searvutada ühe abinõuga, nm. karistuse vaherõõpmelusega, või selline rakendatavate erivahenditega, mis moodustuvad nm. vaherõõpmelisuse.

^x E. Mezger. Kriminalpolitik. lxx. 203

^{xx} F. Ligt. Strafrecht. lxx. 178

^{xxx} C. Stoor. Lehrbuch. lxx. 22.

Carl Stooss'i poolt rajatud karistuse ja kindlustusvahendite dualismile ehk kuritegevust tõkestavate vahendite kaheööpmelisusele järgnesid hilisemad saksa eelnõud.* Kindlustusvahendid on suurimal või vähemal määral teostamist leidnud paljude riikide seadusandluses ja kõigites moodsates kriminaalseadustkudus. Samuti Saksa „Gewohnheitsrechtsbuchgesetz“ 24. III 1933. a. käsitleb kindlustusvahendeid, mis rahvustevahel kurjategijate vastu kaitsma peab. Kuid nende sht vastandlikult individualistlikele siinkohale, ei ole esmajoones seadusrikkijate parandamine. Rahvustevaheliseid siinkohast lähtudes on oluline esmajoones rahvustevahelise kindlustamine ohtude eest ja parandust teenivad põhimõtted on seetõttu jäetud teisele kohale.^{xx} Meyer oma teoses „Kriminalpolitik“ rõhutab uue kriminaalpoliitika shtjoonena raskisest vastutuse suurendamist rahva ees.^{xxx}

Kindlustusvahendid jagunevad sht kohaselt parandus- ja preventiiv- ehk kindlustusvahenditeks kitsamas mõttis.^{xxxx} Parandusvahendite alla kuuluvad nii kasvatus- kui ka ravivahendid. Esimesed neist on kohaldatavad mitmesuguste kasvatusasutiste näol peamiselt alaalistel suhtes. Ravivahenditena eksisteerivad mitmesugused ravilad nagu vaimuhaiglad jne. Kindlustusvahendeid kitsamas mõttis rakendatakse isikute suhtes, keda pole võimalik ravida ega parandada. Siia kuuluvad isolerimisasutised, vastutav valv jne.

^x E. Meyer. Strafrecht lhx. 518

^{xx} Hinüber. Strafrecht. Allg. T. lhx. 91

^{xxx} E. Meyer. Kriminalpolitik. lhx. 66

^{xxxx} C. Stooss. St. Lehrbuch. lhx. 229.

X Rahvusvaheline kriminaal- ja vanglasjanduse kongress, mis leidis aset Praagas 24.-30. augustini 1930.a.; peab oma resolutsioonides soovitavalis järgmist kindlustusvahendeid:

1. Vabadust võtvad (ohutustamisvõtted) kindlustusvahendid.

1° Ühiskondlikult ohtlikeude nõdrameelsete ja ebanormaalsete kurjategijate interneerimine, suundudes, nii palju kui võimalik, nende parandamisele ja vabaks eluks kohandamisele 2° Alkohoolsete ja mürgiamaniaaside - kurjategijate interneerimise ravimise otstarbel. 3° Perjuste ja hulkuvite interneerimine nende tööks kolvuliseks tege- mise sihiga 4° Harjumuskurjategijate interneerimine kovaldamise si- higa, kuid siiski ilma et kaotataks võimalus parandada neid ko- haldatud režiimis. Mainitud interneerimine toostatagu eriasutuses.

2. Vabadust mitte võtvad ~~ohu~~ kindlustusvahendid. Neist on mõjuvaim patronaat ehk valvatud vabadus. Vastutus hea käitumise eest, keeld teatud töid teha ja kutsed omada, millised on põhju- seks olnud väärtule, joopikohtade külastamise keeld, võivad anda kasulikke tagajärgi. Mõnikord tuleb neid võtteid ühendada patronaadiga.

3. Teised abinõud. Peale selle tuleb ette võtta tegeleke kind- lustusvahendeid, mis ehitatud ohtlikeude esemete äraarvotmisele ära- lku jalgoleku pärast või sääraste esemete ohutuks muundamiseks. Et välismaalast kurjategijate väljasaatmine on kahjulik rahvus- vahelisele vastastikkusele kuritugenev vastu võtlemisesse abrandmisse, oleks soovitatav väljasaatmise regularimine rahvusvaheliste konventi-oo- nide abil.*

* X Rahvusvaheline kriminaal- ja vanglasjanduse kongressi resolutsio- nid. Vt. Juridobkne ajakiri "Öigus" 1931.a. nr. 3, lk. 113.

Kindlustusvahendid määratakse reeglipäraselt karistuse kõrval, tähendab, isik peab olema süüteo sooritanud.* See põhimõte on puististatud sellis, et garanteerida isiku õigusfääri puutumatus kindlustusvahendeid kohaldavate riiklike organite võimaliku omanoli vastu. Erandina tuleb neid süüdiivusvõimetute suhtes kasutada iseseinvalt, kuna neid pole võimalik süüdiivusvõimetuse tõttu karistada.* Meie ~~aktis~~ -u § 55 näeb karistuse asendamist ette 12-17-aastaste alaealiste suhtes.

Kindlustusvahendid määratakse kohtute poolt, kuigi nad ei ole karistused ja oma loomult haldusõiguse valdkonda kuuluvad. Kindlustusvahendid teinivad isikagi esmajoonis kriminaalpoliitilisi sihte ja eeldavad ühtlasi kriminaalõigusliku tähtsusega tegu. Oluline on teada, kas tegija seisund nõuab kindlustusvahendi rakendamist. Seda võib kõige paremini tunnetada kohus, kes vastavat süütegu uurib ja selle üle otsustab. Seejärest peab kindlustusvahendite rakendamine kuuluma kohtu kompetents, olles tihedalt seotud kriminaalkohtuliku menettusega. Seda vajadust rõhutavad ka protsessioononoomilised põhjused ja otsustarbexas määramise tsentraliseerimist.**

Kui kohtul on olemas eeldusi kindlustusvahendite kokkumisel mitmesuguste vahendite määramises, siis, kui ühest neist ei piisa avaliku konna kaitses, rakendatakse neid parallelselt. Näiteks teenistuja vastu, kes purujoonud olekus temale usaldatud varasid omastab, võib tarvutada nii paigutamist raviasutisse kui ka teinistuskohast vallandamist. Kui üks neist kaitsvahendist on küllaldane, siis ei tule teiseid rakendamisele. Põhimõtteliselt rakendatakse esmajoonis neid vahendeid, mis üldisuse kaitses kõige kindlamini tapavad, või sarnaste korral see, mis süüdiivus-

* Himiber. Strafrecht. Allg. T. lhx. 91.

** C. Stoops. ~~Str~~ Lehrbuch. lhx 230, Liszt, Himiber.

tetut kõige vähem koormab.

Kindlustusvahendite määramine ei kohaldu nagu karistuse määramine seadusele, mis kehtis teo kordasaatmise ajal, vaid seadusele, mis kehtib otsustamise ajal. See järgeldub kindlustusvahendite schist: nad ei ole teo lunastamiseks, vaid hädakuu vältimiseks. Kindlustusvahendite aeguvad koos kriminaaljalitamise aegumusega.*

Kindlustusvahendid võt kohaldada ka päele karistuse kandmist. Kuna kinnipidamiskaristused määratakse kindla tähtajaga, siis ei võimaldaks see kindlustusvahendite põhimõttele tunnist, sest vastava tähtaja saabudes tuleb isik vabastada, kuigi ta ei ole veel paranenud ja on seetõttu ühiskonnale ohtlik. Sepärast on propaguritud ja kasutamist leidnud, et kohus määrab ainult karistuse liigi, fusurimata tähtajaga, või määrab ainult miinimumi-maximumi piiri.

§ Rahvusvaheline kriminaal- ja vanglaasjanduse konvents oma resoluutsioonides peab soovitatavaks piirata karjummuskurjategijate kinnipidamist ka lühikese ettevahmistava katsajaga ja selle järel neid üle viia laiialdusse maaaladusse või sellis organisuritud koloonatsise määramatus ajaks, kuni nende järelvalve võimud on reendunud nende paranemiseks.**

Kriminaalpoliitilist seisukohalt võt tähtajatu karistus puunduti, sest teadmatus vabaduse saabumise üle võt erinevatele isikutele erinevat mõju avaldada. Teisens võt ta põhjustada umbusalduse tekkimist ametkonna vastu, kahtlus ametnike erapoolikuse turtis jne. Need kahtlustused võivad olla mõneord ka põhjendatud, sest kinnipidamisasutiste ametkond ei saa kunagi olla absoluutselt erapooletu, kuna kinnipidatavatega kokku puutudes võt tekkida juhuslik ebasümpatia.

Austria kriminaalõiguses on erapoolitust otsustamist piiratud kindlustada eriliste komisjonidega, kes kuuluvad haldusasutiste

* Stiniber. Strafrecht Abg. V. ltr. 92.

** § Rhov. krim.- ja vanglaasj. resol. 92.

juurde, teostavad kontrolli ja otsustavad vabastamise.*

Uuena kohus ise paranemiskäiku või ohtlikkust jätkada ei saa, siis on paremaks peetud kindlustusaja tähtajalist piiritlemist.

Vabanemine võib ennetähtaajalt toimuda armuandmise korras.**

Kuid nende isikute suhtes, kes karistuse kandmise lõppedes osutuvad veel vähemal ohtlikeks, võib kaitsvate kindete rakendamist uuendada.

1. Siindivõime, ravimisele paigutamise raskusastetuse.

Kui paigutatakse inimesi on kahtlasi, mis on haigumaja paigutamise raskus ja üldiselt kindlustusvahendite (riistade) määris, mis aga paigutatakse ei ole kahtlasi, mis isikud see puhtaxijulise isolatsioonikohas. Praktiselt ei ole see vahetamine oluline.

Paigutamise teostamiseks eeldatakse, et siindivõime on koristuse alarandisul kuulatud teo korda saadud, tähendab siindivõime laimata mõtte ja intaruumimise on tavolise analise jalgolise huvides. Teigu peab olma siindivõime ja selle peavad võime üldisid subjektiivsed omadused nagu teigajari; näites: kavatse peita, tahetus. Vaimuhaige vastu, mis vähelise vigastuse on teinud häda-kaitsus, või mis jahmatuse häda-kaitses piiridest üle astub, ei saa intaruumimist teostada. Ühtlasi on oluline, et teigu saadeti korda siindivõime metuna, mis rajaneb anormaalset vaimuainumid.*

Häda-kaitses analise jalgolise sisab toimata hirs edaspidiste siindivõime korda saamises, mis vähemal ohtlikum raku häiritud ja mida pole võimalik keigimata vahenditega vältida.

Näites puhtumil, mis siindivõime metu teostab moaralvoolase teo ja tema vigastuse on eelise teigu või anormaalne. Kui ta aga seelile siindivõime andus, võib mid olasi tõlta ühterad-elt, mis võib se puhas analise jalgolise huvides siindivõime.

* C. Stooss. Lehrbuch. lkn. 231.

** Kliniker. Strafrecht. Allg. T. lkn. 92.

I. Ravi- ja kasvatusasutised ja vahendid.

Ravi- või kasvatusasutisse paigutamisel tuleb eraldada siüdivõimeid ja vahendatud siüdivõimega isikute internuimist, kuna siin on erinevust eelolestis ja protsessuaalselt seadusis.

1. Siüdivõimeid paigutamise raviasutistesse.

Kui paigutatakse inke on rannon, siis on haigumajja paigutamise ravi ja ühtlasi kindlustusvahendiks (kaitse mõttis), kui aga paigutatakse ei ole ravitab, siis esineb see puhtakujulise idolurimisvahendina. Praktiliselt ei ole see vahetepemine oluline.

Paigutamise teostamiseks eeldatakse, et siüdivõimeid on koristuse ahvardusel kuulatud teo korda saatnud, tähtsaks siüdivõimeid ja internuimise on tavaliselt avaliku julgeoleku huvideis. Tegude peab olema seadusvastane ja sellis peavad esinema üldisid subjektivesid omadused nagu teigjaski; näitaks: kavatsus petta, tahtlus. Vaimuhaige vastu, kes kehalise vigastuse on tekitanud häda-kaitsus, või kes jähmatusis häda-kaitsuse püüdist üle astub, ei saa internuimist teostada. Ühtlasi on oluline, et tegu saadeti korda siüdivõimeid, mis rajaneb anormaalset vaimusiuundil.^x

Häda-kaitses avalikule julgeolekule seisab tõenäoliselt edas-
põdiste siüdivõimeid korda saatmises, mis ühikordellin-õiguslikku raku
häirides ja mida pole võimalik kergemate vahendstega vältida.

Näitaks puhtumil, kui siüdivõimeid teostas moraali-
vastase teo ja tema sugutunne on eriliselt tugev või abnormaalne: anormaal-
ne. Kui ta aga sellele siüdivõimeid andus jooitud olu tõttu ühikord-
selt, siis ei ole see piisav avaliku julgeoleku huvide siüdivõimeid.

Tabavama otsustamise huvideis võib võimaluse püüdist teinud
siüdivõimeid minimeerimise kaalutluste süüri haardata, arvestades ka

Kinnitab. Strafbuchl Allg.T. lkr. 93.

ajunud karistusi. Siüdivusvõimetus tuleb enne protsessime-
ritluseli asumist tuvastada. ^x

Eesti ~~KrS~~ KrS lubab siüdivusvõimetute suhtes ka isiku vastu-
tusliku valve alla andmist, olenedes kohtu näingust. Kui apa-
tapmine, ülisraske kehavigastus, vägistamine, tule süütamine või
nende süütegude katse korda saadets, siis paigutatakse korda-
saatja tingimata haigemajja. ^{xx} Haigemajja paigutamise on
tähtajatu 20. kuni õhtlikkuse möödumiseni. Vabastamine küsi-
mus võetakse arutusele prokuröri sellekohasel esitisel, kes selle
teeb viirvitamata, kui ta on saanud haigemajalt tõenduse õhtlik-
kuse möödumise kohta. Haigemaja tõendde lisab prokurör oma
arvamuse. ^{xxx}

2. Vähenenud siüdivusvõimega eraldamine. ^{isikute}

Vähenenud siüdivusvõime alla kuuluvad isikud, kes oma
intellektuaalseilt ja emotsionaalseilt võimelt ei seisid normaalsel
tasemel. Muid kiS vähenenud siüdivusvõimet ei tunne, nagu seda
on aktspteerinud saksa kriminaalõipuse normistik.

Vähenenud siüdivusvõimega isikute suhtes teostatakse eral-
damist karistuse kõval ja eelolusel, et ta teostas kuriteo või üle-
astumise ja ta vabadusse jätmise on õhtlik avalduse julgeolixule.
See säte annab kohtule võimaluse hädakohtu vältimiseks, mida
põhjustavad suuremalt osalt nõrgamõistuselised ja vaimset
aloväärtuselised isikud ja kus karistus ei viies otstarberust.

Sündpaigutamise eeldusteks on: karistatav tegu, kas siü-
tegu või üleastumine, mis ei ole nii ^{objek} positiivseid kui ka subjektiivseid
karistatava teo omadusi. Siüteo autor peab võima teo kordasaatmi-

^x Hinüber. Strafbuch. Allg. T. ltr. 93

^{xx} KrS § 39. Strafbuch. Allg. T. ltr. 94

^{xxx} KriKpS § 690 ltr. 95

se ajal vähenemisele siüdiivõime. Samuti peab eraldamine olema
tavaliselt avaliku julgeoleku huvides. ^x

II Joomariteravilad ja päästeasutised:
Intemperimist neis asutistesse kasutatakse karistuse
kõval süüte või ühastumise eest isikute suhtes, kes harjumusli-
kult üheliia alkohoolseid jooki või teisi joovastusaineid tarvitavad
ja sellise seisundiga kausaalselt sõltuvuses seisva süüte sooritasid.

Joovastusainete kasutamine peab olema harjumuslik kal-
duvus, nagu see esineb joomari, morfiini või kokaiini juures.
Üksikute eksstesside mõisteline eraldamine ei ole oluline. Joomari-
teravilasse või päästeasutisse paigutamise peab olema vajalik selleni,
et isikud reeglipärasele elule harjubada. ^{xx}

Kõik- le on joomariteravilad tundmatud, kuid joomarite
paigutamine on võimalik töölaagrisse, kui nad Tööpölgurite
töölaagrite seaduses ettenähtud tingimustele vastavad.

III Töömaja paigutamine.
Töömaja paigutamist teostatakse karistuse kõval isikute
suhtes, kes keejamise, hulknemise, prostiteerimise või mõne muu
sarnase käitumise pärast kinnipidamiskaristust kandma mõiste-
takse ja te sundpaigutamise on tööle rakendamiseks ja seadus-
pärasele ja ronalikule elule harjutamiseks tavolin.

See vahend puudutab ühiskonnavaenuliku elementi, kes
väljendamata oma antirotsaalsel meelsust või kuritegevusliku
kalduvust, ei suuda kindlusetuse ja tahtjõuetuse tõttu endale
reeglipärase tööga eluühtlaidamist hankida. Hasartmängijaid
ja prostituudipidajaid ei saa töömaja paigutada, vaid nad kuu-

^x Himber. Strafrecht. Allg. T. lxx 94

^{xx} " " " " lxx 95

luvad kinnipidamiseks karistusasutistes.

Sundpaigutamise eeldusena on nõutav, et tegija peab olema kinnipidamiskaristusele määratud riide järgneva üleastumise eest: 1) kerjamise pärast, kuid ainult siis, kui ta seda tegi tööpõlguse või ulaku või tõttu või professionaalselt, kuid mitte häda sunnil. Sama on makses ka kerjamisele lähitajale suhtes.

2) hukkamise eest ja teiste üleastumiste eest, mis rajanevad tööpõlgusel.

3) sugukõlvatuse eest, kui tegija prostitueerib harjumuslikult ja samuti kõigi prostitutsioonidelehtide eest.

Paigutamine peab olema nõutav isiku tööga seotumiseks ja seaduspärasele ning korralikule elule harjutamiseks. Töövõimetuse suhtes ei ole see kindlustusvahend kohaldatav. Kui nende töövõimetus oivaldub päale kohtuotsust, siis paigutatakse nad vastavasse varjupaika.*

Eesti Tööpõlgurite töölaagri seaduse järgi on töölaagrisse paigutamine karistust asendavaks sanatooriumiks. Vastavateks eeldusteks on: hukkumus tööpõlgusest, kerjamine, alla 17-aastase isiku enda juurde võtmine ishiga saata teda kerjama või muule kõlblusvastasale tegevusele, elatise mitteandmine emale, alaealisele lapsele, seaduslikule isale, alla 17-aastase isiku kerjamisele või muule kõlblusvastasale tegevusele saatmine või alaealise sellis otstarbeks teisele isikule edasi andmine. Töölaagrisse mõistetakse tahtajaliselt 6 kuust kuni 3 aastani. Karistuse asendamine töölaagrisse paigutamisega eeldab, et siinollane ei ole töövõimetus (18-60-aastased isikud, kes ei ole kaotanud üle 60% normaal tööjõust) ja siinollane olnud voo-ritatud tööpõlgurina. Tööpõlgurina on fikseeritud tööjõulised isikud, kes tööpõlguse pärast töötä ja eluüldpidamisallinatatim-

* Hinüber. Strafrecht Allg. T. lka. 95 ja 96.

ber hulguvad, samuti need j tööjõulised isikud, kes raiskavad oma
töötasu või muu tulu alkoholiste või narkootiliste ainete tarvitami-
seks säärasel määral, et nad ise äärmises võltsuses elavad, või et
nendelt ülalpidamist saama õigustatud isikud on sattunud nende
tõttu abivajavasse olukorda.*

Tööpõlguite laagrissi paigutamise ei ulda meil siüüte soori-
tamist, vaid ainult tööpõlgust.

KrS tunneb kindlustusvahenditena veel parandusasutisi,
mida rakendatakse 12-17a. alaealiste siüütegijate suhtes, 12-17.a.
siüüdivusvõimetute alaealiste suhtes, kelle siüüdivusvõimeetus on tingitud
ebaküpsusest ehk normaalsest arenematusest ja 12-17.a. siüüdivusvõi-
meliste alaealiste suhtes - karistuse asenduseks.^{xx}

Vastutan valve on KrS-u kohaselt rakendatav: 1) siüüdi-
vusvõimetute siüütegijate suhtes, kelle siüüdivusvõimeetus on tingitud
§ 39 ettenähtud psühhilistest defektidest, 2) 12-17.a. alaealiste, nü
siüüdivusvõimetute kui ka siüüdivusvõimeliste kurjategijate suhtes.
Ühaastumise sooritanud siüüdivusvõimetu suhtes esneb vastutan valve
ainsa kindlustusvahendina, kuriteo või raxe kuriteo sooritamisel -
alternatiivsena parandusasutisse paigutamise kõrval. Rakendamine
on kohtule fakultatiivne.^{xxx}

Kohtulik manitus on kindlustusvahend, mis taotleb paran-
damises märki ja on määratav 12-17.a. vanuste siüüdivusvõimeliste
alaealiste siüütegijate suhtes aresti- ja rahatrakivi karistuse asenduseks.^{xxx}

* Tööpõlguite laagriseadus (RT 1938, 62, 614)

xx KrS § 41, 55

xxx KrS § 55

IV Kindlustussäilitus.*

Kindlustussäilitust kasutatakse karistuse kõval nendes vastu, kes kardetavate harjumuskurjategijate suundi mõistetakse, kui avalik julpeolek seda vajab.

Harjumuskurjategijate suhtes ei esine üksnes karistuse raskendamise, vaid avaliku julpeoleku vajaduste kohaselt ka kindlustussäilituse raskendamise. Sel teel tehakse elukutselised kurjategijad peidvalt kahjutuks.

Kindlustussäilituse eeldused:

1. Isik peab olema süüdi mõistetud kas hädakohtliku harjumuskurjategijana või rüürikeetmise eest.

Kindlustussäilitust ei kohaldata neile, kel puuduvad eelkaristused. 1927. a. eelnõu ettepanekutest läheb uus seadus tunduvalt kaugemale. Eelnõu kohaselt oli kindlustussäilitus ainult siis lubatud, kui tegija kaks korda karistatud oli, nendest üks kord suura- või vanqimaja karistusega.

Süüdi mõistmine hädakohtliku harjumuskurjategijana eeldab, et oleks kindlaks tehtavad kardetava harjumuskurjategijaga omadused.

2. Avalik julpeolek peab nõudma kindlustussäilitust.

Ta nõuab seda juhtumil, kui on mõeldavad edaspidised süüteo, mis rahu häirivad ja mida teisel teel pole võimalik vältida.

Näiteks, kindlustussäilituse vajalikkus võib ära langeda, kui isiku paranemist on loota temale määratud pikema vanqakaristuse läbi.

* Hinüber. Strafrecht. Allg. V. lha. 96/97.

Lundpaigutuste kestvus on Gewohnheitsverbrechen-
setz'is fikseeritud tähtajatult, xuni nende sht seda nõuab.
Kohus määrab ainult vahendi liigi, mitte aga selle kestuse.

Teatavate interneerimiste juures on erandskult seatud
ajalixs maksimumpiiriks 2 aastat nagu joomariteravilasse ja
ismakordselt töömajja paigutamisel.

Kohus jälgib määratud tähtaegade jooksul, kas sund-
paigutamise sht on saavutatud, ning jaataval puhul konal-
dab vabastamise. Ta kindlalt tähtaegade puhul võib kohus
enneajset vabastamist korraldada, kusjuures seda tehakse tin-
gimis ja taastamise võimalusega, kui ei ole tekkinud aegu-
mine.*

V Suuvõimetuks tegemine.*

Kardetavate kõlblusvastaste kurjategijate suuvõi-
metuks tegemine on Saksa valitsus loonud erilise kindlustus-
vahendite liigi, mis leidub ainult vähestel riikidel õigusel
nagu mõnel P-Ameerika riigis ja Jaanis, kus aga kastrui-
mist teostatakse ainult isiku enda nõusolekul. Varajasemad
eelhõud ei tunne seda kindlustusvahendit, kuna see näis valit-
sevale individualismile talumatuna, sest ta kujutas endast
äärmiselt sügavat sissetungi üksikisikute vabaduse sfääri.

Tuleb eraldada kastruimist, mida taotatakse
kõlbluskurjategijate vastu, steriliseerimisest, mida kasutatakse
seaduse poolt ette nähtud pärandatavate haigustega isikute jä-
relkasni vältimiseks. Steriliseerimisel katkestatakse eostuskanalid,
tõkestatakse ja sulatakse seemnepuht ning munajuhed, kuid ei
eraldata munandeid ja munasarju. Kastruimisel eraldatakse aga
eostamiskanalid.

* Hinüber. Strafrecht. Allg. V. lhr 97, 98, 99.

Kastreerimise mõju ulatab kaugemale kui sterilisatsioon oma. Sterilisatsioon kõvaldab eostusvõime, kuid operatsioon ei halvata sugutundlikkust ja sugulise suhtlemise võimet, seepärast ei ole ta küllaldane kõllussüütegude karistuseks. Kastreerimine on selline kokasem, kuna ta vigitussvõime kõvaldamisega halvab ka sugutungigi kas suuremalt osalt või täielikult.

Kastreerimise eeldused:

1. Kurjategija peab olema meessoost ja otsustamise momendil vähemalt 21 aastane.
2. Ta peab olema süüdi mõistetud kõllusdeliktide tõttu.

Kõllusdeliktide all mõistab seadus: prostitutsiooni, häbitamist, prostituutimist lastega, samuti mõrva ja kehavigastuste tekitamist, kui need deliktid on ühenduses sugutungigi ärritamise või rahuldamisega. Kõllusdeliktide puurde sellis mõttis ei kuulu verehäbetsus, suguline läbikäimine hooldajaga ja ebanormaalne sugutung.

Ükskõrgiselt on nõuetav, kui tegija ei ole varem vastavalt karistatud: a) süüdi mõistmist tõtu kiremõnas, s.o. mõnas, mida teostati sugutungigi ärritamiseks või rahuldamiseks, või suurema vigastuse tekitamiseks, b) või süüdi mõistmist kahes teises kõllusdeliktis vanglakaristusega vähemalt 1. aastaks. Kui kurjategija ei ole varem vastavalt karistatud, siis süüdi mõistmist ühe kõllusdelikti eest vähemalt 6 kuuks, kuid kaasa ei arvata siin argumud teod. Pole oluline, käesolev või varajasem süüdimõistmine rajanes täideviimisel või katsel, raastegjusel või oli see ärritamise tulemuseks.

3. Tegude koguhinne peab kinnitama, et tegija on hädaohtlik kõlluskurjategija. Kuna kohus peab erima kurjategijast ülevaste, siis ei või ta piirduda ainult süüdimõistmise alustena esinevate tegude hindamisega, vaid kõrgi vaatlusi alla tulevate asjaolude hindamisega, jälgides hoolsalt kõiki seike. Samuti võivad ka argumud teod tõendusjõudu anda.

Kastreerimise määramine on kohtule suvaline, kuigi seaduslikud eeldused on antud. Vastava seisukoha võtmisel peab kohus arestama arstlikku ekspertiisi, kas kastreerimine loodetavat tulemust avaldab. Exhibitronistide ja vastassuguhade juures on see kahtlane, samuti deliktide juures, mis kujutavad noorusarimust ja on alust oletusteni, et tegija ka ilma selliste vahenditeta õigeli tule asub.

Kastreerimist teostatakse vastavates haiglates kompetentse arsti poolt.

VII Esmete korraldamine ja tähtsustamine.
materias teemine.

See korraldamine püüab ainult tegijale või kaastegi-
jale kuuluvate asjade tähtsustada. Kui ega korral-
damist teostatakse isikuga üldisest hädast eest kaitsita, annista
mata sellele.

VI Ametijätkamise keeld.*
Saksa valitsus on annud eeskirja, mille kohaselt kohus on
pärast ametijätkamise keelamises. Natsionaalsotsialistlike oma väidete ko-
haselt ei saa seda lubada, et isik, kes oma ametit rahvusteenistusse kah-
justamiseks kasutab, võiks seda ametit jätkata.

Ametijätkamise keeld eeldab, et isik on 1) ameti või elukut-
se vastu süüteo või jämeda eksimuse korda saatnud ja 2) selle tõttu mõis-
teta vangistuskaristust kandma vähemalt 3. kuus. 3) Keeld peab ole-
ma vajalik üldise kaitsmiseks edasprodeste niitigude eest.

Keelu kestvus on 1-5 aastat ja puudutab ametit, kutset
või kutsiala, millel siüdimõistetü praktiseeris. Keelu kestvuse ajal ei
tohi siüdimõistetü isiklikult ega teiste läbi vastavat ametit või teenis-
tust psdada, mis on karistatav. Kohus võib keeldu uuusti üles võtta
ühe aasta möödumisel, kui kindlustusvahendid ei ole enam nõuetavad.
Sel juhtumil kaotatakse keeld tingimisi.

Muu KRS-us sisalduv tunistusnõuast tagandamine seannab
enam lisakaristuse kui kindlustusvahendi iseloomu puhtal kujul. Tee-
nistusnõuast tagandamine on rakendatav riigi- või omavalitsuse tunistu-

* Hinüber. Strafrecht. Allg. T. lkr. 99.

ses suhtes võivad suhtis teinistusalaste süntegude puhul ja seotav kee-
luga astuda riigi või omavalitsuse teinistusse kas samale, võrdsele või
kõrgemale teinistuskohale. Kuld on tähtajaline, kestevsuga 1-3 aastani
ja ta määramine on kohtule fakultatiivne.*

1. Dr. Carl Steou. Lehrbuch des Oesterreichischen Strafrechts.

Hien u. Luppig 1910

VII Esimete kõrvaldamine ja tarvitamiskõlb-

2. matuks tegemine.^{xx}

Stafrecht. Händel u. Luppig 1911

Kui kõrvaldamine püüdnud ainult tegijale või kaastegi-
jale kuuluvate asjadega, siis on see lisakaristuseks. Kui aga kõrval-
damist teostatakse shiga üldmst hädalohtu eest kaitsita, arveta-
mata sellele need esimed, mis oma loomusest või omadusest tingi-
tult hädalohtu põhjendavad, kuuluvad, siis on see kindlustusvahend.

Ainult seaduses selgusõnaliselt tähendatud esimeid
võib kõrvaldada nagu ebaturvshooldikud elatistarbed jne. Kõrvalda-
mise määruse tegemine on mõnis asjas obligatoorne nagu valeraha käi-
belt kõrvaldamine, mõnel puhul aga fakultatiivne.

6. Teinimine Tarvitamiskõlbmatuks tegemist kasutatakse kirjutiste, koo-
pate või kirjutiste suhtis, mis on karistatavad, samuti nende valmistam-
iseks kasutatavate plaatide ja vormide suhtis, mis seisavad autori,
trükkija, väljaandja, kirjastaja või raamatukaupluse omanduses.
Tavitamiskõlbmatuks tegemine on sel puhul obligatoorne.

* KriS § 22, 66

xx Hinüber. Strafrecht. Allg.T. lhc. 100.

Kasutatud kirjandus.

1. Dr. Carl Stopp. Lehrbuch des Österreichischen Strafrechts.
Wien u. Leipzig. 1910.
2. Dr. Edmund Mezger. Strafrecht. München u. Leipzig. 1931.
3. ————— " ————— Kriminalpolitik auf kriminologischer Grundlage. Stuttgart. 1934.
4. Dr. Franz v. Liszt. Lehrbuch des deutschen Strafrechts.
Berlin u. Leipzig 1921.
5. Dr. O. L. von Hüniger. Strafrecht nach neuestem Stande unter Berücksichtigung des kommenden Rechts
Allgemeiner Teil. Leipzig 1938.
6. Kriminaalradustik (KRS)
7. X Rahvusvaheline kriminaal- ja vanglaasjanduse kongressi konventsioonid. "Õigust" nr. 3. 1931. a.
8. Tööpõlvaste töölaagri seadus. RT 1938, 62, 614.